

II Міжнародна науково-практична
конференція

Розвиток сільських територій
на засадах екологічності,
енергонебезпеки й
енергоефективності

11 листопада
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Вінницький національний аграрний університет
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет
Жешувський університет (Республіка Польща)
Інститут агроекології і природокористування НААН
Казахський агротехнологічний університет імені С. Сейфулліна (Казахстан)
Львівський національний аграрний університет
Миколаївський національний аграрний університет
Опольський університет (Республіка Польща)
Поліський національний університет
Сумський національний аграрний університет
Уманського національного університету садівництва

Розвиток сільських територій на zasадах екологічності, енергонеzалежності й енергоефективності

Матеріали

*II Міжнародної науково-практичної конференції
11 листопада 2021 року*

Полтава
2021

Редакційна колегія:

Писаренко П. В. – завідувач кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік Інженерної академії України.

Гамаюнова В. В. – завідувач кафедри землеробства, геодезії та землеустрою Миколаївського національного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Дем'янюк О. С. – заступник директора з наукової роботи Інституту агроєкології і природокористування НААН, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН.

Завірюха П. Д. – завідувач кафедри генетики, селекції та захисту рослин Львівського національного аграрного університету Львівського національного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, професор.

Калініченко А. В. – професор Інституту технічних наук Опольського університету, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Коваленко І. М. – декан факультету агротехнологій та природокористування Сумського національного аграрного університету, доктор біологічних наук, професор.

Мазур В. А. – ректор Вінницького національного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, професор.

Мостов'як І. І. – перший проректор Уманського національного університету садівництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Скидан О. В. – ректор Поліського національного університету, доктор економічних наук, професор.

Харитонов М. М. – професор кафедри загального землеробства та ґрунтознавства Дніпровського державного аграрно-економічного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Черевко Г. В. – професор Жешувського університету, доктор економічних наук, професор.

Черевко І. В. – доцент кафедри економіки Львівського національного аграрного університету, кандидат економічних наук, доцент.

Розвиток сільських територій на засадах екологічності, енергонезалежності й енергоефективності : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 11 листоп. 2021). Полтава : Полтавський державний аграрний університет, 2021. 164 с.

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної конференції за результатами досліджень розвитку сільських територій на засадах екологічності, енергонезалежності й енергоефективності як пріоритетної моделі розвитку.

Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів й здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно-правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика розвитку сільських територій на засадах екологічності, енергонезалежності й енергоефективності.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних та відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

© Автори тез, включені до збірника, 2021

© Полтавський державний аграрний університет, 2021

<i>Ляшенко Г. В., Данілова Н. В., Мартинова М. С.</i>	
Вплив зміни клімату на урожайність проса в Чернігівській області.....	106
<i>Марусей Т. В.</i>	
Екологізація туризму як еколого-збалансований розвиток економіки ...	108
<i>Опара М. М., Опара Н. М.</i>	
Проблеми екологізації сільськогосподарського виробництва і шляхи їх вирішення.....	111
<i>Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Титаренко А. В.</i>	
Сучасний стан проблеми захисту пасльонових культур від комплексу фітофагів в умовах захищеного ґрунту.....	114
<i>Піщаленко М. А., Голбан А. К.</i>	
Засоби захисту рослин як екологічний фактор	116
<i>Піщаленко М. А., Кубрак А. А.</i>	
Вплив інтенсивності хімізації на урожайність овочевих культур	118
<i>Піщаленко М. А., Левченко Д. В.</i>	
Особливості сумісної дії регуляторів росту та біопрепаратів на культуру огірка в умовах захищеного ґрунту	121
<i>Піщаленко М. А., Панченко Я. О.</i>	
Екологічні аспекти використання пестицидів.....	123
<i>Піщаленко М. А., Філатов А. В.</i>	
Вплив комплексу абіотичних факторів на розсаду білоголової та цвітної капусти	125
<i>Степаненко Т. О., Макєєва Л. М., Мокєрова Н. В.</i>	
Основні аспекти екологізації сільськогосподарського землекористування	128
<i>Суліма Н. М.</i>	
Екологізація сільськогосподарського виробництва як чинник якості продукції.....	131

5. ЕКОЛОГІЗАЦІЯ МЕТОДІВ ПЕРЕРОБКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Zubchenko O. M., Gordenko L. P., Sokolenko S. V., Rybachok D. V.

Saving electricity in the lighting system 133

біохімічний склад огірків завдяки накопиченню в плодах сухих речовин, цукрів та аскорбінової кислоти. Встановлено, що спільне застосування регуляторів росту, індукторів стійкості та біоцидних препаратів сприяє зниженню ураженості рослин огірка кореневою гниллю, трипсом та галовою нематодою. При цьому в захисті огірка від кореневої гнилі найбільш ефективним є поєднання агата-25К і гібберсибу з хризомалом, а від тютюнового трипсу – хітофосу та гібберсибу з індоцидом-6. Показано, що обробка насіння та розсади у фазі 3-х та 5-ти листків хітофосом, а вегетуючих рослин у період цвітіння дворазове обприскування гібберсибом підвищує стійкість огірка до південної галової нематоди.

Список використаних джерел

1. Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Поспелова Г. Д., Поспелова Г. Д., Горб О. О., Коваленко Н. П., Шерстюк О. Л. Інтегрований захист рослин : навч. посіб. Полтава : «ФОП Смірнов А. Л.», 2020. 245 с.

2. Перелік пестицидів та агрохімікатів, дозволених до використання в Україні в 2020 році. Спеціальний випуск. Київ : Юнівеста Медиа, 2020. 893 с.

Піщаленко Марина Анатоліївна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0001-8954-8256

Панченко Ярослав Олександрович

магістр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ПЕСТИЦИДІВ

У сучасних умовах одним із найважливіших завдань стає раціональне використання пестицидів на забруднених територіях. Наприклад, гербіциди, що швидко розкладаються, здатні знищувати бур'яни - накопичувачі різних ізотопів і важких металів і, таким чином, зменшити вміст шкідливих речовин у кормових травах [1]. Інші гербіциди зменшують перехід ксенобіотиків із ґрунту в культурні рослини. Однією з серйозних проблем стає боротьба з мікроорганізмами – паразитами рослин, які продукують сильні токсини, небезпека для людини оцінюється часом вище, ніж пестицидів. Масове ураження колосків зернових культур фузаріозом обумовлює зниження врожаю, різке погіршення хіміко-технологічних якостей зерна, падіння вмісту білка та клейковини. У людей і тварин фузаріотоксини викликають отруєння, вражають

кровотворні та імунокомпетентні органи, інгібують синтез білка. Поширенню фузаріозу сприяє значне зменшення використання фунгіцидів.

З інших мікроорганізмів небезпечні грибок *Claviceps purpurea*, що виробляє ерготоксин на житі, бактерії, що викликають токсичний бактеріоз, цвілі та інші. Актуальна боротьба з отруйними бур'янами на луках і пасовищах за допомогою селективних гербіцидів [1]. Ще одна проблема, яка вирішується в тому числі за допомогою пестицидів – боротьба з переносниками інфекційних захворювань людини і тварин, а також із шкідливими членистоногими в побутових умовах: комарі, москіти, блохи, воші, мухи, овода, гедзі, кліщі – далеко не повний перелік паразитів від яких потрібен захист. У низці країн Африки, Азії, Латинської Америки донедавна застосовували інсектициди боротьби з переносниками малярії, тифа [1].

У деяких пестицидів виявлено зовсім незвичайні властивості. Так, після потрапляння в організм досить великої кількості препарату ТМТД (протруйник насіння) у людини виникає непереносимість алкоголю. У зв'язку з цим у медичній практиці ця речовина знайшла застосування як засіб для лікування алкоголізму (сульфар, антабус) [1]. Будучи біологічно активними речовинами, пестициди здатні надавати позитивну пряму і непряму дію різні організми - тварин, рослин, мікроорганізми.

Діапазон стимулюючих доз пестицидів залежить від хімічних властивостей препаратів, видових та вікових особливостей рослин. Найбільший стимулюючий ефект досягається при використанні пестицидів у початковий період росту рослин – при проростанні насіння внесенням пестицидів у ґрунт, а на початку вегетації – наземним обприскуванням рослин [2].

Стимулююча дія пестицидів при високій ефективності проти шкідників, посилюється при поєднанні з добривами. Після впливу гербіцидів відмічено підвищення вмісту в рослинах амінокислот, у тому числі незамінних, а також білка. Крім прямого впливу на цільові шкідливі об'єкти, пестициди здатні пригнічувати нецільові шкідливі організми. Так, обробка післязбиральних залишків тютюну гербіцидами групи 2,4-Д прискорює їх розкладання і тим самим зменшує запас інфекції вірусу тютюнової мозаїки, а обробка ґрунту сим-тріазиновими гербіцидами пригнічувала розвиток гриба фузаріуму, плямистостей пшениці [2]. Використання пестицидів має значення у захисті морських суден від обростання різними організмами, у боротьбі зі слизоутворенням у паперовій та деяких інших галузях промисловості, у боротьбі із заростанням каналів та інших водних систем, найближчих територій аеропортів, залізниць, опор електропередач. Таким чином, пестициди мають економічне значення, пов'язане зі збереженням величезної кількості врожаю та його якості, захистом сировини та продукції, збереженням лісу, їх

використання має медичне, ветеринарне та інше значення. В агроценозах хімічні засоби дозволяють контролювати чисельність шкідливих організмів, можуть сприяти активізації мікроорганізмів ґрунту, підвищуючи його потенційну родючість. Багато в чому пестициди сприяють розкриттю потенціалу продуктивності рослин, а у випадках екологічної напруженості в агроценозах – знижують дію несприятливих факторів, підвищуючи агроекологічну стабільність. Тому виявлення стабілізуючої дії сучасних пестицидів необхідне забезпечення адаптивного підходу в захисті рослин.

Список використаних джерел

1. Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Поспелова Г. Д. Поспелова Г. Д., Горб О. О., Коваленко Н. П., Шерстюк О. Л. Інтегрований захист рослин : навч. посіб. Полтава : «ФОП Смірнов А. Л.», 2020. 245 с.

2. Перелік пестицидів та агрохімікатів, дозволених до використання в Україні в 2020 році. Спеціальний випуск. Київ : Юнівеста Медиа, 2020. 893 с.

Піщаленко Марина Анатоліївна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0001-8954-8256

Філатов Андрій Володимирович

магістр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ВПЛИВ КОМПЛЕКСУ АБІОТИЧНИХ ФАКТОРІВ НА РОЗСАДУ БІЛОГОЛОВОЇ ТА ЦВІТНОЇ КАПУСТИ

Технологічний процес виробництва розсади овочевих культур пройшов багато етапів у розвитку. На даний момент змінилася концепція у технологічному та технічному напрямі, яка передбачає застосування систем з максимальною механізацією основних технологічних процесів, що забезпечують мінімальні витрати праці та витратних матеріалів. Однією з характерних рис сучасного розвитку овочівництва у світі, а останні роки й в Україні, є інтенсифікація виробництва. Принципом інтенсивних технологій є концентрація капіталу з метою отримання більшого виходу продукції на одиниці площі і, як наслідок, зниження собівартості продукції.

При вирощуванні капусти у всьому світі намічено тенденцію до використання розсади із закритою кореневою системою. За цією технологією для вирощування розсади використовують касети різного розміру – для тривалості